

## **СУД ЕЎРАЗІЙСКАГА ЭКАНАМІЧНАГА САЮЗА**

---

### **КАНСУЛЬТАТЫЎНАЕ ЗАКЛЮЧЭННЕ**

7 снежня 2018 года

горад Мінск

Вялікая калегія Суда Еўразійскага эканамічнага саюза ў складзе:  
старшынствуючага суддзі-дакладчыка Баішава Ж.Н.,  
суддзяў Ажыбраімавай А.М., Айрыян Э.У., Коласа Дз.Г.,  
Нешатаевай Т.Н., Сяйцімавай В.Х., Скрыпкінай Г.А., Туманяна А.Э.,  
Федарцова А.А., Чайкі К.Л.,

пры сакратары судовага пасяджэння Захараве А.Ю.,  
даследаваўшы матэрыялы справы, заслухаўшы суддзю-дакладчыка,  
кіруючыся пунктамі 46, 47, 50, 68, 69, 73, 96, 98 Статута Суда Еўразійскага  
эканамічнага саюза, артыкуламі 72, 85 Рэгламента Суда Еўразійскага  
эканамічнага саюза,  
дае наступнае кансультатыўнае заключэнне па заяве Еўразійскай эканамічнай  
камісіі аб растлумачэнні палажэнняў Дагавора аб Еўразійскім эканамічным  
саюзе ад 29 мая 2014 года.

#### **I. Пытанне заяўніка**

Еўразійская эканамічная камісія (далей - заяўнік, Камісія)  
звярнулася ў Суд Еўразійскага эканамічнага саюза (далей - Суд) з заявай  
аб растлумачэнні палажэнняў Дагавора аб Еўразійскім эканамічным  
саюзе ад 29 мая 2014 года (далей - Дагавор).

Заяўнік пазначае, што ў артыкуле 1 Дагавора замацаваны прынцып  
свабоды руху працоўнай сілы ў рамках Еўразійскага эканамічнага саюза (далей  
- Саюз).

Акрамя таго, згодна з пунктам 2 артыкула 97 Дагавора дзяржавы-члены  
не ўсталёўваюць і не прымяняюць абмежаванні, усталяваныя іх заканадаўствам  
у мэтах абароны нацыянальнага рынку працы, за выключэннем абмежаванняў,  
усталяваных Дагаворам і заканадаўствам дзяржаў-членаў у мэтах забеспячэння  
нацыянальнай бяспекі (у тым ліку ў галінах эканомікі, якія маюць стратэгічнае  
значэнне) і грамадскага парадку, у дачыненні да працоўнай дзейнасці, якая

ажыццяўляецца працоўнымі дзяржаў-членаў, роду заняткаў і тэрыторыі знаходжання.

У Камісію паступіў зварот Віцэ-прэм'ер-міністра, Міністра міжнароднай эканамічнай інтэграцыі і рэформаў Рэспублікі Арменія ад 21 чэрвеня 2016 года аб парушэннях правоў прафесійных спартсменаў - грамадзян Рэспублікі Арменія пры ажыццяўленні імі працоўнай дзейнасці ў прафесійных спартыўных клубах Расійскай Федэрацыі.

На падставе звароту заяўнікам праведзены маніторынг і кантроль выканання дзяржавамі-членамі абавязацельстваў у рамках функцыянавання ўнутранага рынку Саюза ў частцы прыцягнення прафесійных спартсменаў, якія з'яўляюцца грамадзянамі дзяржаў-членаў, да ажыццяўлення працоўнай дзейнасці без прымянення абмежаванняў па абароне нацыянальнага рынку працы.

Па выніках маніторынгу ўсталявана, што ў дзяржавах-членах існуюць абмежаванні працоўнай дзейнасці прафесійных спартсменаў, якія з'яўляюцца грамадзянамі дзяржаў-членаў. У заканадаўстве дзяржаў-членаў змяшчаюцца колькасныя абмежаванні па ўдзеле ў спартыўных мерапрыемствах прафесійных спартсменаў у залежнасці ад іх грамадзянства, якія распаўсюджваюцца, у тым ліку, і на грамадзян дзяржаў-членаў.

Рашэннем Калегіі Камісіі ад 11 мая 2017 года № 47 «Аб выкананні дзяржавамі-членамі Еўразійскага эканамічнага саюза абавязацельстваў у рамках функцыянавання ўнутранага рынку Еўразійскага эканамічнага саюза» (далей - Рашэнне № 47) дзяржавы-члены апавешчаны аб неабходнасці выканання пункта 2 артыкула 97 Дагавора ў дачыненні да працоўнай дзейнасці, якая ажыццяўляецца прафесійнымі спартсменамі, якія з'яўляюцца грамадзянамі іншых дзяржаў-членаў, у фізкультурна-спартыўных арганізацыях (арганізацыях фізічнай культуры і спорту) дзяржавы працаўладкавання.

У мэтах выканання пункта 2 Рашэння № 47 урады дзяржаў-членаў праінфармавалі Камісію аб прынятых мерах, накіраваных на ўстараненне абмежаванняў у дачыненні да ажыццяўлення працоўнай дзейнасці прафесійнымі спартсменамі, якія з'яўляюцца грамадзянамі дзяржаў-членаў.

Разам з тым, на думку Расійскай Федэрацыі, дадатковыя патрабаванні, якія прадугледжаны ў заканадаўчых, а таксама падзаконных актах Міністэрства спорту, не з'яўляюцца абмежаваннямі, якія ўсталёўваюцца і прымяняюцца ў мэтах абароны нацыянальнага рынку працы згодна з пунктам 2 артыкула 97 Дагавора, а служаць мэце рэалізацыі дзяржаўнай палітыкі Расійскай Федэрацыі ў сферы прафесійнага спорту і накіраваны на стварэнне ўмоваў для падрыхтоўкі спартсменаў.

Заяўнік лічыць, што дзяржавы-члены маюць розныя пазіцыі па тлумачэнні і прымяненні пункта 2 артыкула 97 Дагавора аб ажыццяўленні працоўнай дзейнасці прафесійнымі спартсменамі, якія з'яўляюцца

грамадзянамі дзяржаў-членаў, і магчымасці ўсталявання колькасных абмежаванняў па ўдзеле ў нацыянальных спартыўных мерапрыемствах. Камісія адзначае, што прававы статус прафесійных спартсменаў, якія з'яўляюцца грамадзянамі дзяржаў-членаў, фактычна не адрозніваецца ад прававога статусу спартсменаў з трэціх краін.

Падобны падыход, на думку заяўніка, не ў поўнай меры адпавядае палажэнням Дагавора, якія прадугледжваюць свабоду руху працоўнай сілы ў межах Саюза і непрымяненне абмежаванняў па абароне нацыянальнага рынку працы.

У гэтай сувязі Камісія просіць Суд растлумачыць прымяненне пункта 2 артыкула 97 Дагавора ў дачыненні да ажыццяўлення працоўнай дзейнасці прафесійнымі спартсменамі, якія з'яўляюцца грамадзянамі дзяржаў-членаў, і магчымасці ўсталявання ў нацыянальным заканадаўстве колькасных абмежаванняў да гэтай катэгорыі асобаў пры ажыццяўленні працоўнай дзейнасці.

## II. Працэдура ў Судзе

Згодна з пунктам 68 Статута Суда Еўразійскага эканамічнага саюза (дадатак № 2 да Дагавора; далей - Статут Суда) парадак разгляду спраў аб растлумачэнні вызначаецца Рэгламентам Суда Еўразійскага эканамічнага саюза, зацверджаным Рашэннем Вышэйшага Еўразійскага эканамічнага савета ад 23 снежня 2014 года № 101 (далей - Рэгламент Суда).

Пунктам 73 Статута Суда ўсталявана, што Суд разглядае справы аб растлумачэнні на пасяджэннях Вялікай калегіі Суда.

У рамках падрыхтоўкі справы да разгляду ў парадку артыкула 75 Рэгламенту Суда накіраваны запыты і атрыманы адказы Судовага Дэпартаменту Рэспублікі Арменія, Вярхоўнага Суда Рэспублікі Беларусь, Вярхоўнага Суда Рэспублікі Казахстан, Вярхоўнага суда Кыргызскай Рэспублікі, Вярхоўнага Суда Расійскай Федэрацыі, Сакратарыята Канстытуцыйнага Суда Расійскай Федэрацыі, Міністэрства юстыцыі Рэспублікі Беларусь, Міністэрства юстыцыі Рэспублікі Казахстан, Міністэрства юстыцыі Кыргызскай Рэспублікі, Міністэрства юстыцыі Расійскай Федэрацыі, Міністэрства спорту і па справах моладзі Рэспублікі Арменія, Міністэрства спорту і турызму Рэспублікі Беларусь, Міністэрства культуры і спорту Рэспублікі Казахстан, Дзяржаўнага агенцтва па справах моладзі, фізічнай культуры і спорту пры Ўрадзе Кыргызскай Рэспублікі, Міністэрства спорту Расійскай Федэрацыі, Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, Інстытута заканадаўства Рэспублікі Казахстан, Інстытута заканадаўства і параўнальнага правазнаўства пры Ўрадзе Расійскай Федэрацыі, Казанскага (Прыволжскага) федэральнага ўніверсітэта, Казахстанскага інстытута

менеджменту, эканомікі і прагназавання, Маскоўскага дзяржаўнага юрыдычнага ўніверсітэта імя А.Е. Кутафіна, Новасібірскага дзяржаўнага ўніверсітэта.

Па запыце Суда Камісія прадставіла дадатковыя матэрыялы па справе.

### III. Высновы Суда

Кіруючыся пунктам 50 Статута Суда, Вялікая калегія Суда ажыццяўляе тлумачэнне палажэнняў Дагавора ў іх сістэмнай узаемасувязі паміж сабой на аснове агульнапрызнаных прынцыпаў і нормаў міжнароднага права з улікам палажэнняў пункта 1 артыкула 31 Венскай канвенцыі аб праве міжнародных дагавораў ад 23 мая 1969 года (далей - Венская канвенцыя), згодна з якім дагавор павінен тлумачыцца добрасумленна ў адпаведнасці са звычайным значэннем, якое варта надаваць тэрмінам дагавора ў іх кантэксце, а таксама ў святле аб'екта і мэтай дагавора.

1. У адпаведнасці з пунктам 1 артыкула 1 Дагавора ў рамках Саюза забяспечваецца свабода руху тавараў, паслуг, капіталу і працоўнай сілы, правядзенне скаардынаванай, узгодненай або адзінай палітыкі ў галінах эканомікі, вызначаных Дагаворам і міжнароднымі дагаворамі ў рамках Саюза.

Згодна з артыкулам 2 Дагавора «агульны (адзіны) рынак» - сукупнасць эканамічных адносін у рамках Саюза, пры якіх забяспечваецца свабода перамяшчэння тавараў, паслуг, капіталу і працоўнай сілы.

У артыкуле 4 Дагавора ў якасці адной з асноўных мэтай Саюза замацавана імкненне да фарміравання адзінага рынку тавараў, паслуг, капіталу і працоўных рэсурсаў у рамках Саюза.

Пунктамі 1 і 2 артыкула 28 Дагавора вызначана, што Саюз прымае меры па забеспячэнні функцыянавання ўнутранага рынку ў адпаведнасці з палажэннямі Дагавора. Унутраны рынак ахоплівае эканамічную прастору, у якой паводле палажэнняў Дагавора забяспечваецца свабоднае перамяшчэнне тавараў, асоб, паслуг і капіталаў.

Сістэмнае тлумачэнне адзначаных нормаў Дагавора дазваляе зрабіць выснову, што свабоднае перамяшчэнне асобаў з'яўляецца адным з элементаў функцыянавання ўнутранага рынку.

Як вынікае з структуры Дагавора, раздзел XXVI «Працоўная міграцыя» аднесены да часткі трэцяй Дагавора «Адзіная эканамічная прастора».

У адпаведнасці з артыкулам 96 дадзенага раздзела Дагавора дзяржавы-члены ажыццяўляюць супрацоўніцтва па ўзгадненні палітыкі ў сферы рэгулявання працоўнай міграцыі ў рамках Саюза, а таксама па аказанні

садзеінічання арганізаванаму набору і прыцягненню працоўных дзяржаў-членаў для ажыццяўлення імі працоўнай дзейнасці ў дзяржавах-членах.

2. Для рэгламентацыі дзейнасці ў сферы прафесійнага спорту характэрна спалучэнне дзяржаўнага прававога рэгулявання і самарэгулявання арганізацыямі фізічнай культуры і спорту. Да таго ж краіны-члены ўсталёўваюць для арганізацый фізічнай культуры і спорту межы рэгулявання працы прафесійных спартсменаў, абмяжоўваючы іх прававымі рамкамі і даючы магчымасць дазволу працоўных спрэчак у сферы прафесійнага спорту ў нацыянальных судах.

Пунктам 1 артыкула 97 Дагавора ўсталявана, што працадаўцы і (або) заказчыкі работ (паслуг) дзяржавы-члена маюць права прыцягваць да ажыццяўлення працоўнай дзейнасці працоўных дзяржаў-членаў без уліку абмежаванняў па абароне нацыянальнага рынку працы. Працоўным дзяржаў-членаў не патрабуецца атрыманне дазволу на ажыццяўленне працоўнай дзейнасці ў дзяржаве працаўладкавання.

Згодна з пунктам 2 артыкула 97 Дагавора дзяржавы-члены не ўсталёўваюць і не прымяняюць абмежаванні, усталяваныя іх заканадаўствам у мэтах абароны нацыянальнага рынку працы, за выключэннем абмежаванняў, усталяваных Дагаворам і заканадаўствам дзяржаў-членаў у мэтах забеспячэння нацыянальнай бяспекі (у тым ліку ў галінах эканомікі, якія маюць стратэгічнае значэнне) і грамадскага парадку, у дачыненні да працоўнай дзейнасці, якая ажыццяўляецца працоўнымі дзяржаў-членаў, роду заняткаў і тэрыторыі знаходжання.

Узаемазвязанае прачытанне пунктаў 1 і 2 артыкула 97 Дагавора сведчыць, што змешчаныя ў іх прававыя нормы адрасаваны дзяржавам - членам Саюза, працадаўцам, заказчыкам работ (паслуг) і працоўным дзяржаў-членаў.

Першы сказ пункта 1 артыкула 97 Дагавора ўсталёўвае права працадаўцы і заказчыка работ (паслуг) прыцягваць да ажыццяўлення працоўнай дзейнасці працоўных дзяржаў-членаў без уліку абмежаванняў па абароне нацыянальнага рынку працы.

Уразуменне другога сказа пункта 1 артыкула 97 Дагавора сведчыць, што дзяржавы-члены не маюць права патрабаваць ад працоўных дзяржаў-членаў атрымання дазволу на ажыццяўленне працоўнай дзейнасці.

Па сэнсе пункта 2 артыкула 97 Дагавора дзяржавы-члены ўзялі на сябе абавязацельства не ўсталёўваць абмежаванні ў мэтах абароны нацыянальнага рынку працы, а калі такія абмежаванні ўсталяваны, не прымяняць іх да працоўных дзяржаў-членаў, за выключэннем абмежаванняў, усталяваных Дагаворам і заканадаўствам дзяржаў-членаў у мэтах забеспячэння нацыянальнай бяспекі і грамадскага парадку.

З сістэмнага тлумачэння пунктаў 1 і 2 артыкула 97 Дагавора вынікае, што ў адносінах да працоўных дзяржаў-членаў не прымяняюцца

абмежаванні, усталявання ў мэтах абароны нацыянальнага рынку працы (ліміты, квоты).

Той факт, што фармуліроўкі пунктаў 1 і 2 артыкула 97 Дагавора надзяляюць працадаўцаў, заказчыкаў работ (паслуг) і працоўных дзяржаў-членаў правамі, а таксама з'яўляюцца досыць выразнымі і яснымі, не патрабуюць імплементацыі ў нацыянальнае заканадаўства, дазваляе канстатаваць наяўнасць у іх уласцівасцяў прамога дзеяння і непасрэднага прымянення.

3. Вялікая калегія Суда мяркуе, што для адказу на пастаўленае заяўнікам пытанне варта ўсталяваць, ці адпавядае дзейнасць прафесійных спартсменаў паняццю працоўнай дзейнасці.

Згодна з пунктам 5 артыкула 96 Дагавора «Працоўны дзяржавы-члена» - асоба, якая з'яўляецца грамадзянінам дзяржавы-члена, законна знаходзіцца і на законнай падставе ажыццяўляе працоўную дзейнасць на тэрыторыі дзяржавы працаўладкавання, грамадзянінам якой яна не з'яўляецца і ў якой пастаянна не пражывае.

Пад «працоўнай дзейнасцю» разумеецца дзейнасць на падставе працоўнага дагавора або дзейнасць па выкананні работ (аказанні паслуг) на падставе грамадзянска-прававога дагавора, якая здзяйсняецца на тэрыторыі дзяржавы працаўладкавання ў адпаведнасці з заканадаўствам гэтай дзяржавы.

Улічваючы выкладзенае, у дачыненні да пытання, якое разглядаецца, незалежна ад становішча, у якім прафесійныя спартсмены знаходзяцца ў адпаведнасці з заканадаўствам кожнай з дзяржаў - членаў Саюза, яны з'яўляюцца працоўнымі па сэнсе права Саюза, маюць адзіны статус у рамках Саюза і карыстаюцца прадастаўленымі Дагаворам правамі і законнымі інтарэсамі.

Працоўны дзяржавы-члена павінен адказваць патрабаванням:

- а) мець грамадзянства адной з дзяржаў-членаў;
- б) законна знаходзіцца на тэрыторыі дзяржавы працаўладкавання;
- в) на законнай падставе ажыццяўляць на тэрыторыі дзяржавы-члена працаўладкавання дзейнасць па выкананні работ або аказанні паслуг на падставе працоўнага дагавора або грамадзянска-прававога дагавора;
- г) не з'яўляцца грамадзянінам дзяржавы працаўладкавання;
- д) атрымліваць узнагароджанне за ажыццяўленне сваёй дзейнасці.

У сілу палажэнняў заканадаўства дзяржаў - членаў Саюза дзейнасць прафесійных спартсменаў рэгулюецца нормаў працоўнага і грамадзянскага права, а таксама актамі міжнародных і нацыянальных арганізацый фізічнай культуры і спорту.

Заканадаўства дзяржаў - членаў Саюза ўсталёўвае магчымасць узнікнення адносін паміж працадаўцам (арганізацыяй фізічнай культуры і спорту) і работнікам (прафесійным спартсменам) на падставе працоўнага дагавора (Артыкул 17 Закона Рэспублікі Арменія ад 10 ліпеня 2001 года № ЗР-

196 «Аб фізічнай культуры і спорце», артыкул 397 Працоўнага кодэкса Кыргызскай Рэспублікі, частка 1 артыкула 348.1 Працоўнага кодэкса Расійскай Федэрацыі), грамадзянска-прававога дагавора (пункт 1 артыкула 18 Закона Рэспублікі Казахстан ад 3 ліпеня 2014 года № 228-V «Аб фізічнай культуры і спорце»), працоўнага або грамадзянска-прававога дагавораў (пункт 1 артыкула 55 Закона Рэспублікі Беларусь ад 4 студзеня 2014 года № 125-3 «Аб фізічнай культуры і спорце»). Пры гэтым працоўная функцыя работніка, незалежна ад таго, на падставе якога віду дагавора ён ажыццяўляе сваю дзейнасць, складаецца ў падрыхтоўцы і ўдзеле ў спартыўных спаборніцтвах па вызначаным відзе спорту.

Выкладзенае дазваляе прыйсці да высновы, што ва ўсіх дзяржавах-членах дзейнасць прафесійных спартсменаў адпавядае паняццю працоўнай дзейнасці і на яе ў той частцы, якая звязана з рэалізацыяй працоўнай функцыі спартсмена, распаўсюджваецца дзеянне пункта 2 артыкула 97 Дагавора.

Прафесійныя спартсмены і арганізацыі фізічнай культуры і спорту ў дзяржавах-членах ажыццяўляюць дзейнасць на падставе працоўных або грамадзянска-прававых дагавораў, што згодна з абзацам дзясятым пункта 5 артыкула 96 Дагавора адпавядае паняццю працоўнай дзейнасці.

Улічваючы выкладзенае, Вялікая калегія Суда прыходзіць да высновы, што пры выкананні пазначаных у праве Саюза ўмоў прафесійныя спартсмены маюць статус працоўных дзяржаў-членаў, а іх дзейнасць з'яўляецца працоўнай.

4. Згодна з пунктам 2 артыкула 97 Дагавора абмежаванні ў сферы працоўнай міграцыі не дапушчальны, але могуць быць усталяваны Дагаворам і заканадаўствам дзяржаў-членаў толькі ў мэтах забеспячэння нацыянальнай бяспекі (у тым ліку ў галінах эканомікі, якія маюць стратэгічнае значэнне) і грамадскага парадку ў дачыненні да працоўнай дзейнасці, якая ажыццяўляецца працоўнымі дзяржаў-членаў, роду заняткаў і тэрыторыі знаходжання.

Са зместу пункта 2 артыкула 97 Дагавора вынікае, што забараняецца ўсталяванне або прымяненне трох відаў абмежаванняў.

Па-першае, забаронены абмежаванні ў дачыненні да працоўнай дзейнасці, якая ажыццяўляецца. Гэта абмежаванні, якія датычацца ўмоў рэалізацыі працоўнай функцыі пры наяўнасці працоўных або грамадзянска-прававых адносін паміж працоўным дзяржавы-члена і працадаўцам / заказчыкам работ (паслуг), напрыклад, у дачыненні да ўмоў працы, заробтнай платы, магчымасці выступаць на спаборніцтвах.

Той факт, што гэтыя палажэнні датычацца не найму ігракоў, на што не ўсталяваны абмежаванні, а магчымасці клуба выставіць іх на гульні ў афіцыйных матчах, не мае значэння. Паколькі ўдзел у такіх матчах з'яўляецца

асноўнай мэтай дзейнасці прафесійнага гульца, правіла, якое абмяжоўвае такі ўдзел, таксама абмяжоўвае права спартсмена на атрыманне працы.

Па-другое, забарона датычыцца роду заняткаў, то бок абмежаванняў, якія накладваюцца на доступ да пэўнай прафесіі. Прыкладам такіх абмежаванняў з'яўляецца рэзерваванне пэўных відаў дзейнасці за грамадзянамі адпаведнай дзяржавы, усталяванне квот, прапарцыйных суадносінаў грамадзян і не грамадзян, альбо прад'яўленне да не грамадзян дадатковых патрабаванняў для доступу да вызначанага віда працоўнай дзейнасці.

Абмежаванні магчымасці ўдзелу прафесійных спартсменаў, якія выступаюць у прафесійных клубах, у спартыўных спаборніцтвах, уяўляюць сабой абмежаванні ў працоўнай дзейнасці, якая ажыццяўляецца (рэалізацыі працоўнай функцыі). Аналіз заканадаўства дзяржаў-членаў паказаў, што ўдзел у спартыўных спаборніцтвах уяўляе сабой працоўную функцыю прафесійнага спартсмена. Дадзенае абмежаванне цягне наступствы і для доступу замежных спартсменаў да рынку працы, паколькі робіць заключэнне працоўных дагавораў са спартсменамі з іншых дзяржаў-членаў менш прывабным для спартыўных клубаў. Да аналагічных высноў прыйшоў Суд Еўрапейскага саюза ў рашэннях па справах *Union royale belge des sociétés de football association and Others v Bosman and Others* (Case C-415/93; далей - *Bosman*) і *Igor Simutenkov v Ministerio de Educación y Cultura and Real Federación Española de Fútbol* (Case C-265/03).

Па-трэцяе, забароненыя абмежаванні ў дачыненні да тэрыторыі знаходжання, то бок перашкоды па доступе да працы, абумоўленыя абавязковым пражываннем у пэўнай мясцовасці. Такія патрабаванні з'яўляюцца абмежаваннем, паколькі іх заведама лягчэй выканаць грамадзянам адпаведнай дзяржавы. Той факт, што такое патрабаванне можа з'яўляцца абмежаваннем і ў дачыненні да часткі ўласнага насельніцтва, не ставіць пад сумненне гэтую выснову.

Такім чынам, норма Дагавора распаўсюджваецца на любыя абмежаванні, якія ўсталёўваюцца або прымяняюцца ў дзяржаве-члене з мэтай абароны нацыянальнага рынку працы, якія маюць мэту забараніць (абмежаваць) прыток на такі рынак работнікаў, якія маюць грамадзянства іншых дзяржаў - членаў Саюза.

5. Пункт 2 артыкула 97 Дагавора дапускае магчымасць усталявання Дагаворам і заканадаўствам дзяржаў-членаў абмежаванняў «у мэтах забеспячэння нацыянальнай бяспекі (у тым ліку ў галінах эканомікі, якія маюць стратэгічнае значэнне) і грамадскай бяспекі». У выпадку, калі дзяржаўныя меры падпадаюць пад дзеянне Дагавора і ўяўляюць сабой абмежаванні ў дачыненні да працоўнай дзейнасці, якая ажыццяўляецца працоўнымі дзяржаў-членаў, роду заняткаў і тэрыторыі знаходжання, неабходна прааналізаваць, ці могуць падобныя

абмежаванні быць апраўданы мэтай абароны грамадскіх інтарэсаў. Пры гэтым абмежаванні могуць змяшчаць як меры агульнага характару, так і меры індывідуальныя, у дачыненні да канкрэтных асобаў, якія прымаюцца па меркаваннях нацыянальнай бяспекі і грамадскага парадку. Дзяржавы-члены маюць дыскрэцыю ў вызначэнні мер нацыянальнай бяспекі і грамадскага парадку, а таксама галін эканомікі, якія маюць стратэгічнае значэнне. Разам з тым дзяржаўныя меры павінны быць прапарцыянальны, то бок адпавядаць дасягненню пастаўленых задач па забеспячэнні нацыянальнай бяспекі (у тым ліку ў галінах эканомікі, якія маюць стратэгічнае значэнне) і грамадскага парадку і прадугледжваць толькі тое, што неабходна для іх дасягнення.

Прынцып прапарцыянальнасці прыменены Судом Еўрапейскага саюза па справах *Bosman, Lehtonen and Castors Braine (Case C-176/96)* і *Olympique Lyonnais (Case C-325/08)*.

Палажэнні пунктаў 1 і 2 артыкула 97 Дагавора не дапускаюць прымяненне і ўсталяванне абмежаванняў працоўнай дзейнасці прафесійных спартсменаў, якія з'яўляюцца працоўнымі дзяржаў-членаў на ўзроўні нацыянальнага заканадаўства і падзаконных актаў, а таксама забараняюць прымяняць адпаведныя абмежаванні арганізацыям фізічнай культуры і спорту, якія з'яўляюцца працадаўцамі прафесійных спартсменаў, незалежна ад таго, усталяваны адпаведныя абмежаванні законамі або падзаконнымі актамі або ўведзены лакальнымі актамі адпаведнай арганізацыі.

Вялікая калегія Суда прыходзіць да высновы, што правіла, якое абмяжоўвае колькасць прафесійных замежных гульцоў, якія з'яўляюцца грамадзянамі дзяржаў - членаў Саюза, уяўляе сабой абмежаванне працоўнай дзейнасці (у выпадку скасавання заключанага працоўнага дагавора) або абмежаванне ў дачыненні да роду заняткаў, у той меры, у якой яно непасрэдна закранае ўдзел такіх гульцоў у спаборніцтвах, а таксама магчымасць заключэння працоўнага дагавора з прафесійнымі спартсменамі - працоўнымі дзяржаў - членаў Саюза. Усталяванне ці прымяненне падобнага абмежавання забаронена пунктам 2 артыкула 97 Дагавора.

6. Вялікая калегія Суда мяркуе, што ў дачыненні да дзейнасці прафесійных спартсменаў неабходна размежаваць нормы, якія рэгулююць іх працоўную дзейнасць, рэалізацыю імі сваёй працоўнай функцыі, ад правілаў, якія вызначаюць выключна спартыўны складнік гэтай сферы.

Калі абмежаванне закранае працоўную дзейнасць прафесійнага спартсмена, яно падпадае пад дзеянне пункта 2 артыкула 97 Дагавора, а калі адпаведнае абмежаванне датычыцца толькі сферы спорту, дзеянне права Саюза на яго не распаўсюджваецца.

Прафесійная спартыўная дзейнасць юрыдычных асобаў (федэрацый відаў спорту, клубаў і іншых), якія ўдзельнічаюць у спартыўных спаборніцтвах і якія маюць мэту дасягненне высокіх спартыўных вынікаў і

атрыманне прыбытку, мае асаблівасці прававога рэгулявання ў дзяржавах-членах Саюза.

Працоўныя адносіны спартсменаў, якія не з'яўляюцца грамадзянамі дзяржавы-члена, на тэрыторыі якой ажыццяўляецца прафесійная спартыўная дзейнасць, рэгулююцца працоўным заканадаўствам гэтай дзяржавы-члена. Гэта прадугледжвае непрымяненне да іх абмежаванняў у мэтах абароны нацыянальнага рынку працы па сэнсе пункта 2 артыкула 97 Дагавора.

У праве Саюза свабода руху працоўных дзяржаў-членаў забяспечваецца іх гарантыямі і правамі.

Улічваючы выкладзенае, Вялікая калегія Суда лічыць, што нормы, якія звязаны з ажыццяўленнем прафесійнымі спартсменамі працоўнай функцыі, падпадаюць пад дзеянне права Саюза.

Паняцце «абмежаванні» можа распаўсюджвацца на меры, якія ўскладняюць або змяшчаюць грамадзян дзяржаў - членаў Саюза ад рэалізацыі свайго права на ажыццяўленне працоўнай дзейнасці ў іншай дзяржаве-члене.

У мэтах захавання патрабавання прапарцыйнасці варта ўсталяваць, ці адпавядае абмежаванне дасягненню пастаўленай задачы і ці прадугледжвае толькі тое, што неабходна для яе дасягнення.

Абмежаванні колькасці прафесійных спартсменаў, якія выступаюць у прафесійных клубах і якія маюць магчымасць удзельнічаць у нацыянальных спартыўных спаборніцтвах, з'яўляюцца недапушчальнымі, паколькі ставяць спартсменаў, грамадзян іншых дзяржаў-членаў Саюза, у няроўнае становішча ў параўнанні са спартсменамі, якія з'яўляюцца грамадзянамі дзяржавы, дзе ажыццяўляецца працоўная дзейнасць.

Вялікая калегія Суда звяртае ўвагу на недапушчальнасць усталявання ў нацыянальным заканадаўстве дзяржаў-членаў абмежаванняў працоўнай дзейнасці па прыкмеце грамадзянства дзяржавы-члена.

7. Вялікая калегія Суда адзначае, што ў рамках кампетэнцыі, прадастаўленай Дагаворам, на падставе маніторынгу выканання дзяржавамі-членамі абавязацельстваў у рамках функцыянавання ўнутранага рынку Саюза ў частцы прыцягнення прафесійных спартсменаў, якія з'яўляюцца грамадзянамі дзяржаў-членаў, да ажыццяўлення працоўнай дзейнасці без уліку абмежаванняў па абароне нацыянальнага рынку працы, Камісіяй прынята Рашэнне № 47.

Камісія апавясціла дзяржавы-члены аб неабходнасці выканання пункта 2 артыкула 97 Дагавора ў дачыненні да працоўнай дзейнасці ў фізкультурна-спартыўных арганізацыях (арганізацыях фізічнай культуры і спорту) дзяржавы працаўладкавання, якая ажыццяўляецца прафесійнымі спартсменамі, якія з'яўляюцца грамадзянамі іншых дзяржаў-членаў.

Згодна з Рашэннем № 47 урады дзяржаў-членаў прайнфармавалі Камісію аб прынятых мерах, накіраваных на ўстараненне абмежаванняў, усталяваных

як на ўзроўні заканадаўства дзяржаў-членаў, так і на ўзроўні актаў фізкультурна-спартыўных арганізацый (арганізацый фізічнай культуры і спорту) дзяржаў-членаў у дачыненні да прафесіянальных спартсменаў, якія з'яўляюцца грамадзянамі дзяржаў-членаў.

У сілу пункта 1 артыкула 6 Дагавора рашэнні Камісіі складаюць права Саюза. Згодна з пунктам 13 Палажэння аб Еўразійскай эканамічнай камісіі (дадатак № 1 да Дагавора) рашэнні Камісіі маюць нарматыўна-прававы характар, абавязковы для дзяржаў-членаў, уваходзяць у права Саюза і падлягаюць непасрэднаму прымяненню на тэрыторыях дзяржаў-членаў.

Падпункт 1 пункта 39 Статута Суда прадастаўляе дзяржаве-члену, якая не згодна з рашэннем Камісіі, права звярнуцца ў суд з заявай аб правярцы адпаведнасці рашэння Камісіі або яго асобных палажэнняў з Дагаворам, міжнароднымі дагаворамі ў рамках Саюза і (або) рашэннямі органаў Саюза.

Сістэмнае тлумачэнне пералічаных прававых нормаў дазваляе прыйсці да высновы аб абавязку дзяржаў-членаў выконваць рашэнні Камісіі, а пры нягодзе з імі - аб праве абскардзіць дадзеныя рашэнні ва ўсталяваным правам Саюза парадку. Невыкананне рашэнняў Камісіі, якія ўступілі ў законную сілу і не аспрэчаны ва ўсталяваным парадку, не ўзгадняецца з Дагаворам.

У адпаведнасці з артыкулам 3 Дагавора дзяржавы-члены ствараюць спрыяльныя ўмовы для выканання Саюзам яго функцый і ўстрымліваюцца ад мер, здольных паставіць пад пагрозу дасягненне мэтай Саюза, да ліку якіх у сілу артыкула 4 Дагавора адносіцца імкненне да фарміравання адзінага рынку працоўных рэсурсаў у рамках Саюза.

Згодна з артыкулам 26 Венскай канвенцыі кожны дзеючы дагавор абавязковы для яго ўдзельнікаў і павінен імі добрасумленна выконвацца (прынцып *pacta sunt servanda*).

Пры такіх абставінах непрымяненне дзяржавамі-членамі пункта 2 артыкула 97 Дагавора ў дачыненні да працоўнай дзейнасці ў арганізацыях фізічнай культуры і спорту дзяржавы працаўладкавання, якая ажыццяўляецца прафесійнымі спартсменамі, якія з'яўляюцца працоўнымі дзяржаў-членаў, з'яўляецца бар'ерам, які перашкаджае дасягненню мэты фарміравання адзінага рынку працоўных рэсурсаў у рамках Саюза.

З улікам выкладзенага дзяржавам-членам пры супярэчнасці права Саюза і актаў нацыянальнага заканадаўства, у тым ліку па пытанні прымянення абмежаванняў працоўнай дзейнасці прафесійных спартсменаў, якія не адпавядаюць пункту 2 артыкула 97 Дагавора, варта кіравацца палажэннямі права Саюза.

## **Высновы**

Пункт 2 артыкула 97 Дагавора з'яўляецца нормай прамого дзеяння і падлягае непасрэднаму прымяненню.

Не дапускаецца ўсталяванне ў заканадаўстве дзяржаў-членаў і лакальных актах арганізацый фізічнай культуры і спорту, а таксама прымяненне дзеючых колькасных абмежаванняў да прафесійных спартсменаў, якія з'яўляюцца грамадзянамі дзяржаў-членаў Саюза, у дачыненні да працоўнай дзейнасці, якая ажыццяўляецца імі, роду заняткаў і тэрыторыі знаходжання.

#### **IV. Заключныя палажэнні**

Копію дадзенага Кансультатыўнага заключэння накіраваць заяўніку.

Кансультатыўнае заключэнне размясціць на афіцыйным інтэрнэт-сайце Суда.

Старшынствуючы  
суддзя-дакладчык

Ж.Н. Баішаў

Суддзі

А.М. Ажыбраімава

Э.У. Айрыян

Дз.Г. Колас

Т.Н. Нешатаева

В.Х. Сяйцімава

Г.А. Скрыпкіна

А.Э. Туманян

А.А. Федарцоў

К.Л. Чайка

*Переводчик: Руднева Т.А.*

*Перакладчык: Руднева Т.А.*